

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

טו' באב התשפ"ד
19 באוגוסט 2024
ש.ה. 2024-1933

לכבוד
ועדת הכספים
כנסת ישראל

שלום רב,

הנדון: סקירת פעילות הרשות - בסלייס גמל בע"מ

ביום 25 ביוני 2024 התקיים דיון בוועדת הכספים של הכנסת (להלן – הוועדה) בעניין חברת סלייס גמל בע"מ (להלן – החברה) שהובילו את הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן – הממונה) למנות מנהל מורשה לחברה. בדיון התבקשה רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן – הרשות) על ידי הוועדה להגיש לה נייר הסוקר את פרטי המקרה ואת הצעדים שנקטה בהם הרשות בקשר לחברה.

הרשות מתכבדת למסור את הדיווח כלהלן:

א. רקע כללי

1. החברה היא בעלת רישיון חברה מנהלת בהתאם לסעיף 4 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – חוק הפיקוח על קופות הגמל). ביום 27.09.2012, ניתן לראשונה, לחברה רישיון חברה מנהלת של קופת גמל בניהול אישי (IRA) בלבד, והחל מיום 25.10.2016 החברה קיבלה לידיה רישיון לעסוק בניהול של כל סוגי קופות הגמל, מלבד קרן פנסיה. להבדיל מקופת גמל מסלולית (רגילה) בה ההשקעות מנוהלות על ידי הגוף המוסדי עבור העמית, בקופת גמל בניהול אישי, העמית הוא זה שרשאי לתת הוראות לעניין השקעת הכספים בקופה. ביום 13.5.2020 נערכו תיקונים ברישיון החברה אשר העיקרי שבהם הוא אישור שינוי שם החברה לשמה הנוכחי – סלייס גמל בע"מ. לצורך העמדת הדברים על דיוקם יצוין, שעל אף טענה שעלתה בדיון לפיה רישיון החברה חודש בחודש נובמבר 2023, הרי שהדבר אינו נכון, וככל הנראה הכוונה הייתה להנפקת אישור קופת גמל לחברה. אישור זה ממילא נדרש לפעילות החברה לצורך הפעלת קופות הגמל שבניהולה, והוא אף בתוקף במסגרת הניהול המורשה של החברה במהלך שנת 2024.

2. בשנים 2022-2023 ערכה הרשות מספר ביקורות בחברה, במספר תחומים בקשר לסוגיות הנוגעות לניהול התקין של החברה ולעמידתה בהוראות הדין והוראות הממונה. ממצאי הביקורות העלו כי בפעילות החברה קיימים אי סדרים חמורים, והכל בפרק זמן קצר יחסית. להלן חלק מהממצאים שהעלו הביקורות:

א. במסגרת ביקורת בתחום ההוצאות הישירות¹ שערכה הרשות בחברה, עלה בין היתר כי החברה השיתה על עמיתי קופות הגמל שבניהולה הוצאות ישירות בשיעור שהוא מעבר למגבלה המותרת בתקנות הפיקוח

¹ "הוצאות ישירות" הינן הוצאות בשל ביצוע עסקאות בנכסי משקיע מוסדי המנויות בתקנה 2 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), תשס"ח-2008, ובהתאם להוראות התקנות האמורות.

על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008. עוד נמצא כי החברה סיווגה סוגים שונים של הוצאות ישירות המוגבלות בשיעור אותו ניתן להשית על עמיתים, כהוצאות שאינן מוגבלות כאמור. לאור ממצאים אלה, הורה הממונה בחודש דצמבר 2022 לחברה בהתאם לסמכותו להשיב לעמיתים כספים שנגבו מהם כאמור שלא כדין בסכום של 2,128,796 ₪. לאחר מינויו של המנהל המורשה (כפי שיפורט בהמשך) נמצא כי החברה לא השיבה בפועל לעמיתים את הסכום למרות שהצהירה על כך.

ב. עוד עלה במסגרת הביקורת כי החברה השקיעה נכסי מסלולים שבניהולה בשותפות בשיעור החורג משמעותית מהמגבלות שנקבעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012. לאור ממצאים אלה הורה הממונה לחברה בחודש מאי 2023 בהתאם לסמכותו לתקן את החריגה האמורה ולהשיב לעמיתים את רכיב דמי הניהול בשל ההשקעות החורגות. החברה השיבה לעמיתים סכום של 2,112,025 ₪ בעקבות הוראה זו.

ג. במסגרת בירור של כ-50 פניות ציבור שהוגשו לרשות בעניין החברה, ביקשה הרשות מהחברה להמציא התייחסותה לפניות העמיתים. בניגוד להוראות הממונה בעניין, לא התקבלו תגובות החברה ל-34 מתוך כלל הפניות הנדונות. בחודש נובמבר 2022 הודיעה הרשות לחברה על כוונתה להטיל עליה עיצום כספי, ולאחר השלמת ההליך, הטילה הרשות בחודש מאי 2023 על החברה עיצום כספי בגובה של 2,040,000 ש"ח. לאחר מינויו של המנהל המורשה נמצא כי החברה חדלה מלשלם את סכום העיצום הכספי במהלך שנת 2023 כך שנותר חוב שעומד על כמחצית מהסכום.

ד. יצוין כי בשל היקף ההפרות הנרחב שזוהה בפעילותה הודיעה הרשות לחברה בחודש נובמבר 2022 כי התנהלותה עלולה להביא את הממונה להפעלת סמכויות אכיפה משמעותיות נגד החברה ובעלי היתר השליטה בה.

3. במקביל להליכי הביקורת והפעולות כאמור, ולנוכח היקף הממצאים שעלו בהליכי הביקורת והבירור השונים, החלה הרשות בחודש פברואר 2023 בביקורת עומק שעניינה שמירת זכויות עמיתים בקופות גמל בניהול אישי (IRA) המנוהלות בחברה. כאמור, מדובר בקופות שבהן העמית בוחר בעצמו או באמצעות מנהל תיקים כיצד לנהל ולהשקיע את כספיו בהתאם למגבלות הקבועות בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), התש"ע-2009 (להלן - **תקנות קופת גמל בניהול אישי**). בתקנות קופת גמל בניהול אישי נקבעו מגבלות על השקעות המבוצעות באמצעות כספים המנוהלים בקופת גמל בניהול אישי, לפיהן ניתן להשקיע את הכספים, בין היתר, בקרנות העונות להגדרה "קרן חוץ" (קרנות שהוקמו בחו"ל שמטרתן השקעה משותפת בניירות ערך).

4. יצוין, כי מטבע הדברים קופות גמל בניהול אישי, הן מוצר המכוון בעיקרו למשקיעים מתוחכמים אשר מבינים את השוק ויודעים לבחור את השקעותיהם. בהתאם, תקנות קופות גמל בניהול אישי מגבילות את ניהול הכספים באמצעות מוצר זה, כך שככלל לא יהיה אפשר לנהל בקופת גמל בניהול אישי את ליבת החיסכון הפנסיוני, למעט במוצרי השקעה מוגדרים, כגון "קרן חוץ"². עוד יודגש, כי על אף שהחברה אינה זו שבחרת היכן להשקיע את הכספים בפועל (הדבר נתון לבחירתו של כל עמית), הרי שבהתאם לתקנה 5(ב) לתקנות קופת גמל בניהול אישי, על החברה חלה החובה לוודא שההשקעה נעשית בהתאם להוראות הדין (וככל שעמית מבקש להשקיע את כספיו שלא בהתאם להוראות הדין, הרי שהחברה, שההשקעה מתבצעת דרכה ובאמצעותה, אינה אמורה לאפשר זאת).

² הגדרת "קרן חוץ" בתקנות קופת גמל בניהול אישי מפנה להגדרה בסעיף 113 אל חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, שם נקבע כי קרן חוץ היא "הסדר או תאגיד שמטרתו השקעה משותפת בניירות ערך והפקת רווחים משותפת מהחזקתם ומכל עסקה בהם, שהוקם במדינת חוץ על פי דיניה".

5. במסגרת הביקורת נמצא כי החברה צירפה עמיתים לקופת גמל בניהול אישי כאשר הכספים הועברו להשקעה בקרנות שהוקמו בחו"ל שלפי ממצאי הביקורת הן לא עמדו בהגדרת "קרן חוץ" בהתאם להוראות תקנות קופת גמל בניהול אישי (להלן - **הקרנות**). על כן, לא ניתן היה להשקיע בהן את כספי העמיתים החוסכים בקופת גמל בניהול אישי. כמו כן, כפי שיתואר להלן, החברה הודתה לבסוף כי הפרה את הוראות הדין בעניין זה, ואפשרה השקעה בקרנות שאינן קרנות חוץ.
6. על פי הממצאים עולה כי לכאורה, בידיעת החברה, סוכני ביטוח וגורמים אחרים שכנעו עמיתים להעביר את כספי הפנסיה והחיסכון שלהם לקופת גמל בניהול אישי בחברה ולהשקיע את הכספים בקרנות, אשר לפחות חלקן היו קשורות ואף בבעלות של אותם סוכני ביטוח או אותם גורמים. בחלק משמעותי מהמקרים, התמורה לעמיתים עבור העברת הכספים הייתה מתן הלוואה לעמית בתנאים נוחים על ידי הקרן. כלומר, אנשים שנוזקו להלוואה שוכנעו להעביר את הכספים הפנסיוניים שלהם לקופת גמל בניהול אישי "ולהשקיע" את כספיהם בקרנות בתמורה להלוואה בשיעור של כ-30% מהסכום שהעביר העמית לקרן. יצוין, כי היקף הכספים של עמיתים בקופת גמל בניהול אישי המנוהלות בחברה ואשר השקיעו בקרנות כאמור לעיל עומד על כ-853 מיליון ש"ח (כאשר מתוכם כ-550 מיליון ש"ח הועברו לקרנות אשר גייסו עמיתים לצורך קבלת הלוואות).
- עוד יצוין, כי לכל אורך הביקורת שערכה הרשות בנושא בחברה, התחמקה החברה ממתן תשובה ברורה באשר למנגנון ולאופן ההשקעה בקרנות, על אף דרישות חוזרות ונשנות מצד הרשות³ דבר אשר הקשה על הרשות בבירור התמונה העובדתית.

ב. הוראה על עצירת הפעילות ודרישה לתיקון ליקויים

7. בהמשך לביקורת שתוארה לעיל, לרבות שיח רציף עם החברה, ולאור אי הבהירות העובדתית הנובעת מתשובותיה החלקיות של החברה, הורה הממונה ביום 5.9.23 לחברה בהתאם לסמכותו לפי סעיף 65 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן - **חוק הפיקוח על הביטוח**), לחדול לאלתר מצירוף עמיתים חדשים המבקשים להשקיע את כספיהם באמצעות קופת גמל בניהול אישי בקרנות כאמור לעיל, וכן לחדול לאלתר מהעברת כספים חדשים להשקעה בקרנות כאמור. זאת, על מנת לעצור באופן מיידי העברת כספים לקרנות אלה עד להבהרת המצב העובדתי ובשל החשש שההשקעות אינן עומדות בהוראות הדין.
8. לאחר הוראת הרשות על עצירת העברת כספים חדשים לקרנות האמורות, ביום 8.9.2023 התקבל ברשות מכתב החתום על ידי נושאי משרה בחברה - אסף גולדברג, מנכ"ל ובעל שליטה בחברה, טל הפלינג, משנה למנכ"ל ויועמ"ש בחברה ושי גולדברג, דירקטור ובעל שליטה בחברה ובו הודתה החברה לראשונה כי ישנו חשש לסיכון כספי עמיתים וכי שיטת העברות הכספים מהקרנות ואל הקרנות לא הייתה שוטפת, אלא עתית וכי נוצר מצב בו עמיתים נידו מחוץ לחברה בעוד הכספים מאת הקרן ממנה ביקשו לצאת עדיין לא התקבלו בחברה. דהיינו, החברה נקטה בפרקטיקה של קיזוז בין כספי עמיתים. בסיומו של המכתב, צוין כי כהונתו של המנכ"ל תופסק לאלתר וכי החברה מבקשת מהרשות לפעול למינוי מפקח מיוחד לחברה בהתאם לסעיף 68(א)(4) לחוק הפיקוח על הביטוח. בהקשר הזה יצוין, כי בהתאם לסעיף 71 לחוק הפיקוח על הביטוח, תפקידו של מפקח מיוחד הוא לפקח על פעולות הדירקטוריון של המבטח ועל הנהלת עסקיו לפי הוראות שיקבל מאת הממונה. בהתאם, מינוי מפקח מיוחד הנו צעד שמאפשר לנושאי המשרה בחברה להמשיך בתפקידם ולכן הוא פחות דרסטי ממינוי מנהל מורשה לחברה (ועל המשמעות המינוי נעמוד בהמשך), שהוא הצעד שבו לבסוף החליטה הרשות לנקוט כפי שיתואר להלן.
9. ביום 10.9.23, יומיים לאחר שהתקבל מכתב החברה, הודיעה היועצת המשפטית, טל הפלינג, על סיום תפקידה בחברה, ובימים 14 ו-15 בספטמבר 2023 התפטרו ארבעה מחברי הדירקטוריון של החברה.

³ הן בפגישות שוטפות ודרישת חומרים במהלך הביקורת והן במכתבים רשמיים שנשלחו לחברה.

10 . לאור הוראת הממונה על הפסקת העברת כספים חדשים לקרנות ובהתאם להוראות הדין, דרשה הרשות מהחברה להציג תכנית פעולה לתיקון הפגמים והשבת כספי העמיתים כפי שיפורט להלן :

א. ביום 13.9.2023, התקיימה שיחה בין ב"כ החברה לבין נציגי הרשות, לאחר שבמכתבה של החברה מיום 8.9.2023, נמסר על ידה כי היא החליטה לחדול מלבצע פעולות שוטפות וכן מלהעניק שירות ללקוחותיה. בשיחה הובהר לחברה כי היא צריכה לפעול למילוי האחריות שלה ולעמוד בהוראות הדין החלות עליה, וכי על החברה להקפיד על הפעילות השוטפת ולהעניק שירות ללקוחותיה בהתאם לכלל הוראות הדין באופן מיידי וכל עוד לא קיבלה הוראה אחרת מהרשות בהתאם לסמכויותיה על פי דין.

ב. ביום 21.9.2023 הרשות שלחה מכתב לחברה בו החברה נדרשה לשלוח לרשות תכנית פעולה מפורטת אשר תוביל את החברה לחזרה לפעילות סדירה תוך קיום כל הוראות הדין ואשר מתייחסת, לכל הפחות, להתמודדות עם הכשלים שזוהו בניהול קופות גמל בניהול אישי; פירוט כשלים שזוהו על ידי החברה בפעילות נוספות מלבד פעילות ניהול קופות גמל בניהול אישי; מינוי נושאי המשרה חסרים וגיוס בעלי תפקידים לחברה; פעולות נדרשות לקביעת מנגנוני פיקוח ובקרה על כלל פעילויות החברה לרבות סמכויות, זכויות חתימה, הרשאות ועדכון נהלים; פירוט אם במידה והחברה מסתייעת בגורמים חיצוניים מקצועיים בלתי תלויים; לוחות זמנים מוגדרים לכלל הפעולות; איש קשר לדיווח שוטף.

ג. ביום 15.10.2023 הציגה החברה תכנית הפעולה כפי שאושרה בדירקטוריון החברה. לאחר בחינת התוכנית, סברה הרשות כי תכנית הפעולה כפי שנשלחה לא נותנת את המענה הנדרש לצורך תיקון הכשלים הכבדים בהתנהלות החברה שהביאו למצב שבו קיים סיכון ממשי לכספם של חוסכים בחברה.

ד. בהמשך למכתב הממונה מיום 5.9.2023 בדרישה לחדול מצירוף עמיתים והעברת כספים, שלחה החברה ביום 19.10.2023 מכתב בנושא "פעילות קופות גמל בניהול אישי" הממפה אלו קרנות בהקשר זה, עומדות בהגדרת "קרנות חוץ" הקבועה בתקנות קופת גמל בניהול אישי ואילו אינן עומדות בהגדרה. במכתב החברה מודה הלכה למעשה כי הפרה את הוראות הדין ואפשרה השקעה בקרנות שאינן קרנות חוץ בהתאם לתקנות קופת גמל בניהול אישי.

ה. ביום 12.11.2023 שלחה החברה תכנית פעולה מתוקנת ביחס לגביית הכספים ששולמו לעמיתים מבלי שהם התקבלו מהקרנות. החברה הוסיפה כי לצורך גביית הכספים היא מינתה רוי"ח לצורך ביצוע הליך של מיפוי התנועות והיתרות בחשבונות המעבר ונפגשה עם יזמי הקרנות בעניין חובתם להעביר את הכספים שהעמיתים משכו לחברה המנהלת. יצוין כי גם לאחר בחינת התוכנית המתוקנת לעניין זה, סברה הרשות כי תכנית הפעולה עדיין לא נתנה את המענה הנדרש לצורך תיקון הכשלים הכבדים בהתנהלות החברה שהביאו למצב שבו קיים סיכון ממשי לכספם של חוסכים בחברה.

ו. ביום 26.11.2023 נערכה פגישה בין הרשות לב"כ החברה. בפגישה טענה החברה כי חלק מבעלי הקרנות אינם משתפים פעולה לצורך שחרור כספי עמיתים שביקשו למשוך או להעביר את כספם מקרנות אלה. עוד עדכנו באי כוח החברה כי החברה עומדת למעשה בפני חדלות פירעון.

11 . מהאמור לעיל עלתה תמונה חמורה ביותר לפיה החברה נמצאה בהפרה נרחבת של הוראות דין מהותיות החלות עליה ולא הציגה לממונה מתווה ישים לתיקון הליקויים החמורים, הנרחבים והיסודיים בפעילותה, באופן המעלה חשש כבד לכספי החוסכים.

12 . יצוין, כי עם התבהרות התמונה העובדתית במסגרת הביקורת שערכה הרשות, וביתר שאת עם ביצוע צעדי הרשות כאמור בסעיף 10 לעיל, החלה הרשות בחודש ספטמבר 2023, לפעול למינוי מנהל מורשה וועדת הנהלה לחברה, בהתאם להוראות סעיף 68 לחוק הפיקוח על ביטוח כפי שהוחל בחוק הפיקוח על קופות הגמל.

13. יוקדם כבר כאן, כי מדובר בהליך מינוי שאין לו תקדים, בוודאי לא בתחום בו עוסקת החברה. הליך מינוי זה מורכב וארוך הן ביחס להליכים המקדמיים הפרוצדוראליים והמנהליים הנדרשים בהתאם לחוק (הכוללים התייעצות עם הוועדה המייעצת, קיום שימוע מנהלי לחברה ואישור שר האוצר למינוי), והן ביחס לצורך באיתור מועמד ראוי ובעל התמחות מקצועית, לתפקיד המנהל המורשה והן ביחס לצורך באיתור מועמדים ראויים למינוי חברי ועדת הנהלה (הכוללים שלושה חברים, שאחד מחבריה הוא שופט בדימוס), והכל כפי שיפורט להלן.
14. עוד יצוין כי במקביל לצעדי האכיפה של הרשות מחודש ספטמבר 2023, החלה הרשות להעביר עדכונים לגורמי אכיפה אחרים, כמקובל.

מינוי מנהל מורשה וחברי הנהלה

15. סעיף 68(א) לחוק הפיקוח על הביטוח כפי שהוחל בסעיף 39(ג) לחוק הפיקוח על קופות גמל מסמיך את הממונה לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ולאחר מתן זכות טיעון למבטח, ובאישור שר האוצר, להורות על שורה של צעדים, אם הוא סבור כי החברה המנהלת אינה יכולה לקיים את התחייבויותיה או שנושא משרה בה נהג בדרך העלולה לפגוע בניהול התקין של עסקיה. אחד מהצעדים אליהם מוסמך הממונה הוא מינוי של מנהל מורשה שינהל את עסקי החברה המנהלת כאמור בסעיף 70 לחוק הפיקוח על הביטוח וכן למנות לצדו ועדת הנהלה לחברה, בת שלושה חברים (שלפחות אחד מהם הוא שופט בדימוס), שתייעץ למנהל המורשה.
16. לאור כל הממצאים המתוארים לעיל של אי סדרים קשים בניהול החברה וחשש כבד לכספי העמיתים שהשקיעו את כספם בחברה, ולאחר שהשתכנע הממונה שאין לחברה יכולת לפעול לתיקון הליקויים והשבת כספי העמיתים, מינה הממונה ביום 26.12.23 את מר אפי סנדורוב כמנהל מורשה בחברה וכיושב ראש ועדת הנהלה בחברה וכן מינה את ה"ה הנכבדים השופט (בדימוס) ספי אלון, מר משה טרי, פרופ' לימור עציוני לחברים בוועדת הנהלה של החברה, וזאת לאחר היוועצות עם הוועדה המייעצת לרשות, מתן זכות שימוע לחברה ולאחר אישור שר האוצר.
17. סעיף 70 לחוק הפיקוח על הביטוח קובע, כי מנהל מורשה שהתמנה כאמור, ינהל את עסקי החברה לפי הוראות שיקבל מאת הממונה. בנוסף, למנהל המורשה מוקנות כל הסמכויות והתפקידים שיש למנהל עסקים במבטח, הדירקטוריון והדירקטורים שלו, וכל עוד ממלא מנהל מורשה את תפקידו לא ימלאו הדירקטוריון, ועדותיו וחבריו את תפקידיהם ולא ישתמשו בסמכויותיהם. כמו כן, מנהל מורשה מוסמך, לאחר התייעצות עם ועדת הנהלה ובאישור הממונה, להעביר את נכסיה והתחייבויותיה של החברה, כולן או מקצתן, לחברה אחרת שהסכימה לכך. נוסף על כך, בהתאם לסעיף 70א לחוק הפיקוח על הביטוח, מנהל מורשה רשאי להכין תכנית הסדר לסילוק חבויות של המבטח למבוטחים, למוטבים ולצדדים שלישיים, על פי חוזי ביטוח, ולנושים אחרים של המבטח.
18. ביום 26.12.23, יום המינוי, הורה הממונה למנהל המורשה כי ככל שלטעמו יש צורך, לאחר ביצוע הערכה ראשונית של התחייבויות החברה כלפי עמיתה, הוא נותן בזאת את אישורו להפסקת מילוי התחייבויותיה של החברה לתקופה שלא תעלה על עשרה ימים מיום כתב המינוי וביחס להתחייבויות שמועד קיומן חל ממועד המינוי או קודם לכן וזאת בהתאם להוראות סעיף 74(א) לחוק הפיקוח על הביטוח כפי שהוחל גם בהוראות סעיף 39 לחוק הפיקוח על קופות גמל וזאת כאמור, בעקבות אי הסדרים שעלו בניהול החברה. בהמשך לכך, ביום 2.1.2024 פנה המנהל המורשה, לממונה וביקש את אישורו על הקפאת התחייבויות בהתאם למכתב הממונה ולהוראות סעיף 74(א) לחוק הפיקוח על הביטוח.
19. לאור כוונתו של המנהל המורשה להכין תכנית הסדר בהתאם לסעיף 70א לחוק הפיקוח על הביטוח, ולאור מורכבות הבדיקות הנדרשות והזמן הנדרש לגיבושה הכנתה והגשתה של תכנית הסדר לבית המשפט, אישר הממונה ביום 5.1.2024 וביום 15.1.2024 את בקשות המנהל המורשה להאריך את הקפאת ביצוען של התחייבויות החברה, וזאת עד ליום 25.1.2024.

20 . במקביל לכך, מינה המנהל המורשה נושאי משרה ונותני שירותים חדשים לחברה מהמובילים בתחומם בשוק והחל לפעול לתיקון הליקויים בחברה, לאיתור כספי החוסכים בקרנות והמשך ניהולה השוטף של החברה באופן המיטבי ביותר.

21 . ביום 24.1.2024 הגישה החברה באמצעות המנהל המורשה לבית המשפט בקשה לפי סעיף 70א(ז) לחוק הפיקוח על הביטוח, להורות על מספר סעדים ארעיים שנועדו לאפשר למנהל המורשה להשיב את הניהול התיקין בחברה וכן ללמוד את מצב הדברים בחברה ולבצע פעולות בכדי להבטיח את זכויות העמיתים בחברה. בין היתר, התבקש עיכוב כל ההליכים המשפטיים התלויים ועומדים נגד החברה או נגד נכסיה עד למתן החלטה אחרת של בית המשפט; אי פתיחת הליכים משפטיים חדשים נגד החברה, אלא באישור בית המשפט; וכן להורות כי לא תבוצע כל פעולה בקופות הגמל שבניהול החברה ובכלל זה ניווד ופדיון כספים למעט פעולות שהמנהל המורשה התיר או יתיר במפורש, כמו כן, התבקש בית המשפט להורות על הקפאת התחייבויות שנוצרו עד למינוי המנהל המורשה ביום 26.12.2023 וזאת בהמשך לאישורו של הממונה על הארכותיו.

22 . ביום 5.2.24, בהתאם להחלטת בית המשפט, הגיש המנהל המורשה קריטריונים לשחרור כספי העמיתים בנסיבות מיוחדות ופרסם אותם באתר החברה. כמון כן, כל עדכון לגבי כספי העמיתים או החלטות בית המשפט בעניין הזה לרבות ההחלטות על צווי ההקפאה מפורסמים על ידי המנהל המורשה בעמוד הראשי באתר החברה.

23 . ביום 25.1.2024 נעתר בית המשפט לבקשת המנהל המורשה ברובה והעניק לו את עיקרי הסעדים הארעיים שהתבקשו על ידו. במסגרת החלטה קצב בית המשפט פרק זמן להגשת התנגדויות לסעדים שניתנו והממונה התבקש למסור התייחסותו לבקשה. בהמשך לכך נקבע מועד לדיון בבקשה ובהתנגדויות לה ליום 13.2.2024 במסגרתו התאפשר לכל גורם שביקש להשמיע התנגדותו לבקשה לעשות כן, בין אם הגיש התנגדות בכתב ובין אם לאו. ביום 15.2.2024, לאחר דיון שהתקיים, התקבלה החלטת בית המשפט המאריכה את צווי הקפאת ההליכים בחברה עד ליום 1.5.2024.

24 . החל מיום מינויו פעל המנהל המורשה לא רק לתיקון הליקויים בחברה עצמה אלא נקט בפעולות מגוונות ומשמעותיות לצורך איתור הכספים והשבתם מהקרנות. כך, החל מיום מינויו, המנהל המורשה מצוי בהידברות מתמדת עם נציגי הקרנות במטרה לקבל אינדיקציות על השקעות כספי העמיתים ובמטרה להשיב את הכספים. יצוין, כי במקרים בהם בעלי הקרנות לא משתפים פעולה עם המנהל המורשה, המנהל המורשה פנה לבית המשפט בבקשות שונות על מנת שבית המשפט ייתן צווים המחייבים את בעלי הקרנות לשתף פעולה עם המנהל המורשה (יצוין, כי בקשות כאמור התקבלו ואף ניתנו החלטות וצווים שסייעו למנהל המורשה בעבודתו). עוד יצוין, כי בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 13.2.2024, מכיוון שמדובר, בין היתר, במידע היכול לשבש את מהלכי המנהל המורשה באיתור כספי העמיתים, לרבות האפשרות לגבש תכנית הסדר, הדיונים בבית המשפט בעניין זה חסויים ומתנהלים בדלתיים סגורות, דבר אשר מגביל את הרשות במסירת המידע לגביו.

25 . פעולותיו של המנהל המורשה, יחד עם הרשות לרבות בקשותיו של המנהל המורשה בדיונים המתקיימים בדלתיים סגורות, מניבות תוצאות בנוגע לכספי העמיתים. כך למשל, נכון להיום, אותרו עסקאות בסך של כ-380 מיליון ש"ח מתוך סך הכספים שהושקעו בקרנות המדוברות. מעבר לסכום האמור שאותר, חלק משמעותי מהכספים הושקע בעסקאות נדל"ן בין אם באופן ישיר ובין אם באופן עקיף באמצעות הלוואות. כמו כן, יש לציין שמעל ל-20% מהכספים שהופקדו בקרנות אלה ניתנו כהלוואות לאותם העמיתים שהשקיעו בהן. סכומים אלה נשארו ברובם אצל החוסכים ולא הוחזרו לנותני ההלוואה.

26 . ביום 24.4.2024 הוגשה בקשה מטעם המנהל המורשה להארכת צווי ההקפאה שניתנו לתקופה של 90 יום נוספים, זאת כדי לסיים את בדיקת חשבונות העמיתים ולתקן את הליקויים שנתגלו בקופות ולסייב את הנתונים, וכדי שתוכנית ההסדר שפועל המנהל המורשה לגיבושה (הכוללת העמדת קופות למכירה), תוכל לצאת לפועל, וכדי למנוע נזק ישיר ועקיף לעמיתים. כמו כן, ביקש המנהל המורשה את אישורו של בית המשפט למתווה מכירת קופות

הגמל המסלוליות (קופות גמל רגילות שההשקעות בהן מנוהלות על ידי החברה ולא על ידי החוסך עצמו) לאחר שפעולות הטיוב בהן הסתיימו.

27 . ביום 20.6.24 אישר בהמ"ש את המתווה למכירת הקופות המסלוליות וכן האריך בית המשפט את צווי הקפאת ההתחייבויות בחברה ב-75 ימים נוספים בנוגע לניוד כספים או משיכתם וב-120 ימים נוספים בנוגע להקפאת התחייבויות אחרות זאת למעט ביחס לעמיתי החברה שבגילאי 70 ומעלה אשר באפשרותם למשוך או לנייד את כספם. עם זאת, החרגה זו לא חלה על עמיתים בגילאי 70 ומעלה המנהלים קופת גמל בניהול אישי בחברה שלא באמצעות חשבון מסחר נפרד (חשבון קסטודי) דהיינו, הקרנות הנזכרות בסעיף 6 לעיל, היות שלעת הזו, טרם התגבש מידע המניח את הדעת באשר לשוויין של ההשקעות.

28 . יצוין כי עם ההתקדמות בעבודתו של המנהל המורשה, נשלחו הודעות אישיות לעמיתים וזאת לאחר פעולות לטיוב הזכויות ופרטי הקשר של החוסכים. לגבי קופות הגמל המסלוליות - נשלחו דוחות שנתיים בתאריכים 25-26 ביוני 2024. לגבי עמיתים בקופות גמל בניהול אישי עם חשבונות קסטודי - נשלחו הודעות בתאריכים 16-17 ביולי 2024. לגבי עמיתים בקופת גמל בניהול אישי שהעבירו את כספם לקרנות הנזכרות בסעיף 6 לעיל - נשלחו הודעות בתאריכים 29-30 ביולי 2024 וזאת לאחר סיום טיוב פרטי הקשר של אותם העמיתים.

29 . עם קבלת אישור ביהמ"ש למתווה מכירת הקופות המסלוליות, החל המנהל המורשה לקדם את הליך המכירה שנמצא היום בעיצומו.

30 . יצוין, כי הן הרשות והן המנהל המורשה (בהנחיית הרשות ובפיקוחו של ביהמ"ש) פועלים באמצעים נוספים מול הגורמים שונים, וזאת מעבר למפורט במכתב זה. על מנת לא לסכל את הצלחת הפעולות כאמור, ומתוך שיקולים של טובת החוסכים, לא ניתן לפרטן בשלב זה.

בברכה,

עמית גל

הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון